

University of Groningen

Review of Josephine van der Bent & Thomas Hart (red.), Jeruzalem, Jeroesjalajiem, Al-Quds: De heilige stad door de eeuwen heen, Zenobiareeks 7 (Hilversum 2020)

Drijvers, Jan Willem

Published in:

NTT: Journal for Theology and the Study of Religion

DOI:

[10.5117/NTT2021.2.009.DRIJ](https://doi.org/10.5117/NTT2021.2.009.DRIJ)

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version

Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:

2021

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):

Drijvers, J. W. (2021). Review of Josephine van der Bent & Thomas Hart (red.), Jeruzalem, Jeroesjalajiem, Al-Quds: De heilige stad door de eeuwen heen, Zenobiareeks 7 (Hilversum 2020). *NTT: Journal for Theology and the Study of Religion*, 75(2), 283-284. <https://doi.org/10.5117/NTT2021.2.009.DRIJ>

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

The publication may also be distributed here under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license. More information can be found on the University of Groningen website: <https://www.rug.nl/library/open-access/self-archiving-pure/taverne-amendment>.

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

Reviews

Religious Studies

Josephine van den Bent & Thomas Hart (red.), *Jeruzalem, Jeroesjalajiem, Al-Quds: De heilige stad door de eeuwen heen*. Zenobiareeks 7 (Hilversum: Verloren, 2020), ISBN 9789087047894; 264 pp., 32 kleurenillustraties & 26 figuren, € 25.

De stad Jeruzalem spreekt tot de verbeelding en dat heeft alles te maken met zijn religieuze geschiedenis. Als heilige stad van het jodendom, christendom en de islam is het een stad met een aansprekende, inspirerende en bewogen historie. De geschiedenis van Jeruzalem draait om heiligheid, symboliek, ideologie en politiek met als gevolg dat de stad vaak in het centrum stond en staat van conflict. Deze bundel, die dertien bijdragen van aan Nederlandse universiteiten gelieerde onderzoekers bevat, is het resultaat van een publiekscongres dat in 2017 plaatsvond onder de titel *Jeruzalem: Van Eden tot Heden*.

De editors stellen in hun inleiding dat de bijdragen, in chronologische volgorde gepresenteerd, inzicht bieden in het gecompliceerde verhaal van Jeruzalem (11). Dat is zeker het geval voor de meeste individuele bijdragen en zelfs voor de bundel als geheel, maar het is jammer dat een centraal thema en een heldere redactionele filosofie ontbreekt. Dat roept tevens de vraag welk lezerspubliek deze bundel wil bereiken: de geïnteresseerde leken of misschien toch ook een wetenschappelijk publiek? Sommige artikelen lijken meer gericht op de eerste categorie terwijl een aantal bijdragen van een hoog wetenschappelijk gehalte is en nieuwe inzichten biedt. Niet de gehele geschiedenis van Jeruzalem wordt belicht. De nadruk ligt op de joodse, Hellenistische en Romeinse geschiedenis. Het is jammer dat er niets wordt gezegd over de periode dat Jeruzalem, door keizer Hadrianus in 130 n.Chr. omgedoopt tot *Colonia Aelia Capitolina*, een polytheïstische stad was in de 2de en 3de eeuw voordat het vanaf het begin van de 4de eeuw geleidelijk aan een christelijke stad werd (tot aan de verovering door de Arabieren in 638). Ook het christelijke Jeruzalem, waarvoor juist in de

laatste decennia veel aandacht is van historici en archeologen, blijft relatief onderbelicht.

De bundel bevat bijdragen over de Salomo-cyclus in 1 Koningen 1-11 als dystopie; Jeruzalem na de Babylonische ballingschap en in de Hellenistische tijd. Goed en inzichtrijk is het artikel van Jürgen Zangenberg over Jeruzalem ten tijde van Herodes de Grote, dat als hoogtepunt in de geschiedenis van Jeruzalem wordt beschouwd. Verder zijn er artikelen over Jeruzalem als christelijke heilige stad aan de hand van het verslag van de vierde-eeuwse pelgrim Egeria; Jeruzalem als derde heilige stad (na Mekka en Medina) in de Islam; het christelijke koninkrijk Jeruzalem in de Hoge Middeleeuwen. Verder is er een kunsthistorische bijdrage over de verbeelding van Jeruzalem in Jacob van Maerlants *Wrake van Jherusalem*. Het artikel van Marianne Ritsema van Eck over het fenomeen van de *sacri monti* en hun onderlinge vergelijking biedt veel nieuws. De door de Franciscanen rond 1500 gestichte *sacri monti* in Varallo, La Vera en San Vivaldo in Italië bieden een topografische imitatie van het christelijke Jeruzalem. Deze heilige heuvels presenteren een franciscaans perspectief op Jeruzalem en bieden de mogelijkheid aan gelovigen die zich de reis naar het echte Jeruzalem niet konden veroorloven de heilige stad toch te beleven. Een impressie van het Britse bestuur van Jeruzalem tussen 1917 en 1948 wordt gegeven aan de hand van de memoires van de uit Jeruzalem afkomstige Arabische auteur Wasif Jawhariyyeh (1897-1972). Fascinerend is de bijdrage van Judith Naeff over de zionistische en politieke invloed op de archeologische praktijk en de presentatie van de archeologische gegevens in Israël over het joodse verleden van Jeruzalem aan de hand van de zogeheten Stad van David en de Joodse wijk in de oude stad.

Concluderend: deze bundel biedt een aantal interessante bijdragen die nieuwe inzichten geven in de complexe geschiedenis van een complexe stad.

Jan Willem Drijvers, Rijksuniversiteit Groningen

Suleiman A. Mourad, Naomi Koltun-Fromm and Bedross Der Matossian (eds.), *Routledge Handbook on Jerusalem* (London, Routledge, 2019), ISBN 9781138936935; xvi + 429 pp., £ 190.

The editors of this handbook present the reader with (almost) all they may want to know about the city in one volume and 35 well-chosen essays. Parts I-II trace the history of the city from antiquity to the present, focusing on